

Konštitutívne SYNODÁLNA CIRKEV

(ďalšia časť Prípravného dokumentu)

10. „To, čo od nás Pán žiada, je už v istom zmysle obsiahnuté v slove ‚synoda‘, je to ‚staré, v Tradícii Cirkvi veľmi ctihodné slovo, ktorého význam odkazuje na tie najhlbšie témy Zjavenia“, na „Pána Ježiša, ktorý sám seba predstavuje ako ‚cestu, pravdu a život‘ (Jn 14,6), a na skutočnosť, že kresťania boli v začiatkoch jeho nasledovania nazývaní ‚stúpecami Cesty‘ (porov. Sk 9, 2; 19, 9.23; 22, 4; 24, 14.22).“ Synodalita je v tejto perspektíve viac ako len slávením cirkevných stretnutí a zhromaždení biskupov, či otázkou jednoduchej vnútornej správy v Cirkvi; označuje „špecifický modus vivendi et operandi Cirkvi Božieho ľudu, ktorým sa konkrétne prejavuje a uskutočňuje jej charakter spoločenstva, keď všetci jej členovia spoločne putujú, schádzajú sa na zhromaždeniach a aktívne sa podieľajú na jej evanjelizačnom poslaní.“ Takto sú navzájom prepojené tie piliere, ktoré názov synody označuje za základné: spoločenstvo, spoluúčasť a misia. V tejto kapitole objasníme stručne niektoré základné teologické odkazy, od ktorých sa tento pohľad na synodu odvíja.

11. V prvom storočí „spoločné kráčanie“, teda praktizovanie synodality, bolo obvyklým spôsobom konania Cirkvi ako „ľudu zhromaždeného v jednote Otca, Syna i Ducha Svätého“. Proti tým, ktorí rozdeľovali cirkevné spoločenstvo, stávali cirkevní otcovia spoločenstvo cirkví roztrúsených po celom svete, ktoré sv. Augustín opísal ako „concordissima fidei conspiratio“, teda súlad všetkých pokrstených vo viere. Tu sú korene širokého rozvinutia synodálnej praxe na všetkých úrovniach života Cirkvi – miestnej, národnej, univerzálnej – pričom najdokonalejšie sa prejavila na ekumenickom koncile. A práve v tejto cirkevnej perspektíve, inšpirovanej princípom participácie všetkých na živote Cirkvi, mohol sv. Ján Zlatoústý povedať: „Cirkev a synoda sú synonymá“. Dokonca ani v druhom tisícročí, keď Cirkev viac zdôrazňovala hierarchickú funkciu, tento spôsob konania nezanikol: na jednej strane je v stredoveku a novoveku popri ekumenických konciloch dobre doložené aj slávenie diecéznych a provinčných synod, na druhej strane, keď išlo o definovanie dogiem, pápeži chceli konzultovať s biskupmi, aby spoznali, aká je viera celej Cirkvi a odvolávali sa na autoritu *sensus fidei* celého Božieho ľudu, ktorý je „neomylný ‚in credendo‘“ (EG, 119).

12. Na túto dynamiku Tradície nadviazal Druhý vatikánsky koncil. Zdôraznil, že „Bohu sa zapáčilo posväcovať a spasiť ľudí nie každého osve, bez akéhokoľvek vzájomného spojenia, ale vytvoriť z nich ľud, ktorý by ho pravdivo poznal a sväto mu slúžil“ (LG, 9). Členovia Božieho ľudu sú zjednotený krstom a „hoci sú niektorí z Kristovej vôle ustanovení pre iných za učiteľov, vysluhovateľov tajomstiev a pastierov, predsa je medzi všetkými ozajstná rovnosť z hľadiska dôstojnosti a spoločnej činnosti všetkých veriacich na budovaní Kristovho tela“ (LG, 32). Preto sa všetci pokrstení podieľajú na kňazskom, prorockom a kráľovskom úrade Krista a „pri uplatnení pestrosti a usporiadanej bohatosti ich chariziem, povolaní, služieb“ sú aktívnymi subjektmi evanjelizácie, či už ako jednotlivci alebo ako celý Boží ľud.

13. Koncil zdôraznil, že z moci pomazania Duchom Svätým prijatého v krste, sa celok veriacich „nemôže mylíť vo viere a túto svoju osobitnú vlastnosť prejavuje nadprirodzeným zmyslom pre vieru, ktorý je v celom ľude, keď ‚od biskupov až po posledného veriaceho laika‘ vyjadruje svoj všeobecný súhlas vo veciach viery a mravov“ (LG, 12). To Duch Svätý uvádza veriacich „do plnej pravdy“ (Jn 16, 13). Jeho pôsobením sa „apoštolská Tradícia v Cirkvi zveľaďuje“, aby celý svätý Boží ľud rástol v pochopení a v prežívaní „tradovaných skutočností a slov, jednak rozjímaním a štúdiom veriacich, ktorí o nich premýšľajú vo svojom srdci (porov. Lk 2, 19. 51), jednak dôverným

poznaním duchovných skutočností zo skúsenosti, ako aj kazateľskou činnosťou tých, ktorí s biskupským nástupníctvom dostali hodnovernú charizmu pravdy“ (DV, 8). Totiž tento Boží ľud, zhromaždený svojimi pastiermi, sa pridáva posvätného pokladu Božieho slova zverenieho Cirkvi, stále zotráva v učení apoštolov, v bratskom spoločenstve, pri lámaní chleba a v modlitbe, „takže sa vytvára jedinečná zhoda medzi pastiermi a veriacimi v zachovávaní, praktizovaní a vo vyznávaní odovzdanej viery“ (DV, 10).

14. Pastieri, ustanovení Bohom ako „autentickí správcovia, interpreti a svedkovia viery celej Cirkvi“, nech sa teda neboja počúvať im zverené stádo: konzultácia s Božím ľudom neznamená prijatie demokratických postupov založených na princípe väčšiny vo vnútri Cirkvi, pretože základom participácie každého synodálneho procesu je zdieľaný zápal za spoločné evanjelizačné poslanie, nie zastupovanie protichodných záujmov. Inými slovami, ide o cirkevný proces, ktorý nemožno realizovať inak, ako „v rámci hierarchicky štruktúrovaného spoločenstva“. V plodnom vzťahu medzi *sensus fidei* Božieho ľudu a učiteľským úradom pastierov sa uskutočňuje jednohlasný súhlas celej Cirkvi v tej istej viere. Každý synodálny proces, v ktorom sú biskupi povolaní rozlišovať, čo Duch hovorí Cirkvi – nie sami, ale počúvajúc Boží ľud, ktorý „má účasť aj na Kristovom prorockom úrade“ (LG, 12) – je viditeľnou formou toho „spoločného kráčania“, ktoré umožňuje rozvoj Cirkvi. Sv. Benedikt zdôrazňuje, ako „často Pán zjavuje tú najlepšiu voľbu“ tomu, kto nemá dôležité postavenie v spoločenstve (v danom prípade najmladšiemu). Preto sa aj biskupi majú usilovať osloviť všetkých, aby sa pri riadnom priebehu synodálneho procesu udialo to, čo Pavol odporúča spoločenstvám: „Ducha neuhášajte, prorockými nepohrdajte! Ale všetko skúmajte a čo je dobré, toho sa držte!“ (1 Sol 5, 19 – 21).

15. Zmysel cesty, na ktorú sme všetci povolaní, je predovšetkým v objavení podoby a formy synodálnej Cirkvi, v ktorej „sa má každý, čo naučiť. Veriaci ľud, biskupský zbor, biskup Ríma: každý v počúvaní tých druhých; a všetci v počúvaní Ducha Svätého, ‚Ducha pravdy‘ (Jn 14, 17), aby spoznali, čo on ‚hovorí cirkvám‘ (Zjv 2, 7)“. Biskup Ríma, ako princíp a základ jednoty Cirkvi, požaduje od všetkých biskupov a všetkých partikulárnych cirkví, v ktorých a počnúc ktorými existuje jedna a jediná Katolícka cirkev (porov. LG, 23), aby s dôverou a odvahou vstúpili na túto cestu synodality. Pri tomto „spoločnom kráčaní“ prosíme Ducha, aby nám pomohol objaviť, že sme tu ako spoločenstvo, ktoré tvorí jednotu v mnohosti darov, chariziem, služieb, pre misiu: synodálna Cirkev je Cirkev „vychádzajúca“, Cirkev misionárska, Cirkev „otvorených dverí“ (EG, 46). To zahŕňa aj pozvanie k prehĺbeniu vzťahov s inými Cirkvami a kresťanskými spoločenstvami, s ktorými sme spojení jedným krstom. Perspektíva „spoločného kráčania“ je však ešte širšia a objíma celé ľudstvo, s ktorým zdieľame „radosti a nádeje, žalosti a úzkosti“ (GS, 1). Synodálna cirkev je prorockým znamením predovšetkým pre spoločenstvo národov, neschopné ponúknuť spoločný projekt, prostredníctvom ktorého by bolo možné sledovať dobro všetkých: praktizovanie synodality je dnes pre Cirkev najjasnejšou cestou, ako byť „všeobecnou sviatosťou spásy“ (LG, 48), „znakom a nástrojom dôverného spojenia s Bohom a jednoty celého ľudstva“ (LG, 1).